

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 3, ročník 14., vydané v júni 2026

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Ostrov Mull, Škótska vysočina. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

prof. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

PhDr. Veronika Kmetóny Gazdová, PhD. (Inštitút edukológie a sociálnej práce, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

Mgr. Monika Šavelová, PhD. (Katedra translitológie, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

doc. Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

MAJETKOVÉ PRIZNANIA VEREJNÝCH FUNKCIONÁROV AKO NÁSTROJ OCHRANY VEREJNÉHO ZÁUJMU

ASSET DECLARATIONS OF PUBLIC OFFICIALS AS A TOOL FOR THE PROTECTION OF PUBLIC INTEREST

Zuzana Kakaščíková¹

Autorka pôsobí ako externá doktorandka na Katedre verejnoprávnych disciplín Fakulty verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Vo svojej dizertačnej práci sa zameriava na problematiku ochrany verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov.

The author is an external PhD student at the Department of Public Law Disciplines, Faculty of Public Administration of Pavol Jozef Šafárik University in Košice. In her dissertation, she focuses on the issue of protecting the public interest in the performance of public officials' functions.

Abstract

Asset disclosures by public officials are one of the key tools for protecting the public interest in the exercise of public office in the Slovak Republic. The aim of this article is to answer the research question of whether the current legal framework contained in Constitutional Act No. 357/2004 Coll. on the Protection of the Public Interest in the Performance of Public Functions establishes a sufficiently effective system for declaring and verifying the assets of public officials from the perspective of international standards and European comparative practice. The article focuses on the scope of obligated persons, the content and form of reporting obligations, control mechanisms, and the sanctions system. The analysis is supplemented by a brief comparison with selected European models (France, Lithuania, Greece, Bulgaria) and recommendations of international organisations GRECO and OECD. Based on the identified shortcomings, proposals de lege ferenda are formulated.

Key words: asset declarations, public interest, public officials, conflict of interest, anti-corruption measures, constitutional act, transparency

Abstrakt

Majetkové priznania verejných funkcionárov predstavujú jeden z kľúčových nástrojov ochrany verejného záujmu pri výkone verejných funkcií v Slovenskej republike. Cieľom príspevku je zodpovedať výskumnú otázku, či platná právna úprava obsiahnutá v ústavnom zákone č.

¹ Adresa pracoviska: JUDr. Zuzana Kakaščíková, MBA, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Fakulta verejnej správy, Katedra verejnoprávnych disciplín, Popradská 66, 040 11 Košice
E-mail: zuzana.kakascikova@upjs.sk

357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov vytvára dostatočne efektívny systém deklarovania a overovania majetku verejných funkcionárov z hľadiska medzinárodných štandardov a európskej komparatívnej praxe. Príspevok sa zameriava na rozsah povinných osôb, obsah a formu oznamovacích povinností, mechanizmy kontroly a sankčný systém. Analýza je doplnená o stručnú komparáciu s vybranými európskymi modelmi (Francúzsko, Litva, Grécko, Bulharsko) a o odporúčania medzinárodných organizácií GRECO a OECD. Na základe identifikovaných nedostatkov sú formulované návrhy de lege ferenda.

Kľúčové slová: majetkové priznania, verejný záujem, verejní funkcionári, konflikt záujmov, protikorupčné opatrenia, ústavný zákon, transparentnosť

Úvod

Ochrana verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov patrí medzi základné princípy demokratického právneho štátu. Pojem verejný záujem možno v kontexte verejnej správy vymedziť ako súhrn záujmov, ktoré spoločnosť ako celok uznáva za hodné právnej ochrany a ktorých napĺňanie je primárnou úlohou orgánov verejnej moci (Konečný, 2021). Z tohto vymedzenia vyplýva, že verejní funkcionári – osoby vykonávajúce štátnu moc alebo spravujúce verejný majetok – sú povinní uprednostňovať záujmy spoločnosti pred vlastnými záujmami. Porušenie tejto povinnosti, a to najmä prostredníctvom korupcie, konfliktu záujmov alebo nepotizmu, podkopáva dôveru občanov v štátne inštitúcie a narúša efektívne fungovanie verejnej správy (Píry, 2021).

Jedným z nástrojov ochrany verejného záujmu sú majetkové priznania, teda povinnosť verejných funkcionárov periodicky deklarovat' svoje majetkové pomery príslušným orgánom. Tento inštitút plní viacero funkcií: umožňuje sledovanie prírastkov majetku nezodpovedajúcich príjmom z funkcie, napomáha odhaľovaniu konfliktu záujmov a pôsobí ako preventívny odstrašujúci prostriedok proti korupcii (Transparency International, 2020). Na európskej úrovni sa deklarácie majetku a záujmov stali bežnou súčasťou systémov integrity verejnej správy, pričom ich zavedenie dlhodobo odporúčajú medzinárodné organizácie vrátane GRECO a OECD (OECD, 2011).

V Slovenskej republike je inštitút majetkových priznaní upravený ústavným zákonom č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov (ďalej len „ústavný zákon“), ktorý bol v uplynulých rokoch viackrát novelizovaný. Napriek postupnému rozširovaniu okruhu povinných osôb i predmetu oznamovacích povinností však systém čelí kritike z dôvodu nedostatočnej efektivity overovacích mechanizmov a sankcií.

Cieľom príspevku je zodpovedať výskumnú otázku: Vytvára platná právna úprava majetkových priznaní v Slovenskej republike dostatočne efektívny systém deklarovania a overovania majetku verejných funkcionárov z hľadiska medzinárodných štandardov a európskej komparatívnej praxe? Pracovná hypotéza znie: Slovenský systém majetkových priznaní formálne napĺňa minimálne medzinárodné požiadavky, avšak vykazuje štrukturálne nedostatky, predovšetkým v oblasti verifikácie a politickej nezávislosti kontrolného orgánu, ktoré výrazne obmedzujú jeho reálnu efektivitu.

Na dosiahnutie tohto cieľa sú využité nasledujúce vedecké metódy: (1) metóda právnej analýzy pri skúmaní platnej právnej úpravy, (2) historicko-právna metóda pri sledovaní vývoja inštitútu majetkových priznaní od roku 2004 do súčasnosti a (3) komparatívna metóda pri

porovnaní slovenského systému s vybranými európskymi modelmi – Francúzskom, Litvou, Gréckom a Bulharskom – ktoré boli vybrané na základe dostupnosti overených komparatívnych zdrojov GRECO a Európskej komisie a zároveň reprezentujú rôzne stupne rozvinutosti verifikačných mechanizmov. Predkladaný príspevok predstavuje čiastkový výstup širšieho doktorandského výskumu zameraného na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov.

Právna úprava majetkových priznaní - historický vývoj a súčasný stav

Inštitút majetkových priznaní bol do slovenského právneho poriadku zavedený ústavným zákonom č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov (ďalej aj ako „ústavný zákon“), ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. októbra 2004. Skutočnosť, že zákonodarca pristúpil k úprave tejto problematiky na ústavnej úrovni, zdôrazňuje jej mimoriadny politický a spoločenský význam a zabezpečuje väčšiu stabilitu právnej úpravy, nakoľko jej zmena si vyžaduje kvalifikovanú väčšinu v Národnej rade Slovenskej republiky.

V roku 2005 bol ústavný zákon novelizovaný ústavným zákonom č. 545/2005 Z. z. Ďalšie zásadné zmeny nastali v roku 2019, keď bol zákon novelizovaný hneď trikrát – ústavnými zákonmi č. 66/2019 Z. z., č. 232/2019 Z. z. a č. 469/2019 Z. z. Tieto novely výrazne rozšírili osobný rozsah povinných osôb: kým pred rokom 2020 podávalo majetkové priznanie iba okolo 550 verejných funkcionárov, po nadobudnutí účinnosti noviel sa tento počet rozrástol na viac ako 1 500 povinných osôb (NR SR, 2025). Osobitný výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“) sa stal kľúčovým orgánom vykonávajúcim kontrolnú funkciu v tejto oblasti.

Rozsah povinných osôb

Ústavný zákon v článku 2 ods. 1 vymedzuje rozsiahly okruh verejných funkcionárov, na ktorých sa vzťahuje povinnosť podávať majetkové priznania. Zahŕňa predovšetkým prezidenta Slovenskej republiky, poslancov Národnej rady SR, členov vlády a štátnych tajomníkov, vedúcich ústredných orgánov štátnej správy, sudcov Ústavného súdu SR, predsedu a podpredsedov Najvyššieho súdu SR, členov Súdnej rady SR, generálneho prokurátora a verejného ochrancu práv.

Po novelizáciách z roku 2019 boli do okruhu povinných osôb zahrnutí aj náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR, riaditeľ Slovenskej informačnej služby, rektori verejných vysokých škôl, šéfovia Železníc Slovenskej republiky či štatutárne orgány právnických osôb so stopercentnou majetkovou účasťou štátu (ústavný zákon č. 357/2004 Z. z., čl. 2). Toto rozšírenie predstavovalo pozitívny krok v smere väčšej transparentnosti hospodárenia so štátnym majetkom.

Prehľad všetkých kategórií povinných osôb a príslušných kontrolných orgánov uvádza tabuľka 1.

Čl. 2 ods. 1	Verejný funkcionár / skupina	Kontrolný orgán	Právny základ konania
SKUPINA 1: Ústavní činitelia a najvyšší štátni predstavitelia			
	Prezident Slovenskej republiky	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda vlády a členovia vlády SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Štátni tajomníci	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Vedúci ústredných orgánov štátnej správy, ktorí nie sú členmi vlády	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
SKUPINA 2: Súdnictvo, prokuratúra a nezávislé kontrolné orgány			
	Sudcovia Ústavného súdu SR vrátane predsedu a podpredsedov	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Generálny prokurátor SR a špeciálny prokurátor	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Verejný ochranca práv, komisár pre deti, komisár pre osoby so zdravotným postihnutím	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredsedovia Najvyššieho súdu SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredsedovia Najvyššieho správneho súdu SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Členovia Súdnej rady SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredseda NKÚ SR a členovia NKÚ SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredsedovia Úradu na ochranu osobných údajov SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
SKUPINA 3: Územná samospráva – obce a mestá			
	Starosta obce, primátor mesta, starosta mestskej časti (BA, KE)	Obecné / mestské zastupiteľstvo	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Poslanci obecného / mestského zastupiteľstva	Obecné / mestské zastupiteľstvo	čl. 9 ÚZ 357/2004
SKUPINA 4: Samosprávne kraje (VÚC)			

Čl. 2 ods. 1	Verejný funkcionár / skupina	Kontrolný orgán	Právny základ konania
	Predseda samosprávneho kraja	Zastupiteľstvo VÚC	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Poslanci zastupiteľstva vyššieho územného celku	Zastupiteľstvo VÚC	čl. 9 ÚZ 357/2004
SKUPINA 5: Verejné vysoké školy			
	Rektor, prorektori, kvestor verejnej vysokej školy	Akademický senát verejnej vysokej školy	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda akademického senátu verejnej vysokej školy	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
SKUPINA 6: Regulačné a dozorné orgány štátnej správy			
	Predseda a členovia Rady pre vysielanie a retransmisiu	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Generálny riaditeľ STVR a členovia Rady STVR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne a členovia dozornej rady SP	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Štatutárny orgán / členovia štatutárneho orgánu Všeobecnej zdravotnej poisťovne a členovia dozornej rady VŠZP	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a členovia Protimonopolného úradu SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a členovia Úradu pre verejné obstarávanie	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredsedovia Správy štátnych hmotných rezerv SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredseda Štatistického úradu SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a členovia Úradu pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a členovia Úradu priemyselného vlastníctva SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredsedovia Telekomunikačného úradu SR (ÚREP)	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví a členovia Regulačnej rady	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004

Čl. 2 ods. 1	Verejný funkcionár / skupina	Kontrolný orgán	Právny základ konania
	Predseda a podpredseda Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a predseda a podpredseda Dopravného úradu	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredsedovia Úradu geodézie, kartografie a katastra SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredsedovia Úradu jadrového dozoru SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Riaditeľ Slovenskej informačnej služby (SIS)	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Riaditeľ Vojenského spravodajstva	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Predseda a podpredsedovia Slovenského pozemkového fondu	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Vedúci Kancelárie prezidenta SR, vedúci Kancelárie NR SR, vedúci Kancelárie verejného ochrancu práv, vedúci Kancelárie Súdnej rady SR, vedúci Kancelárie ÚS SR	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Generálni tajomníci služobných úradov ústredných orgánov štátnej správy	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
SKUPINA 7: Štátne podniky a právnické osoby s majetkovou účasťou štátu			
	Štatutárny orgán / členovia štatutárneho orgánu, členovia riadiaceho orgánu a členovia kontrolného orgánu alebo dozorného orgánu právnických osôb, ktorých do funkcie priamo alebo nepriamo navrhuje alebo ustanovuje štát alebo PO so 100 % majetkovou účasťou štátu	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Riaditeľ štátneho podniku a členovia dozornej rady štátneho podniku ustanovení štátom; v prípade likvidácie: likvidátor	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
	Ostatné funkcie neurčené v písm. a) až zo), do ktorých sú VF navrhovaní, volení alebo odvolávaní prezidentom SR, vládou SR alebo NR SR; funkcie ustanovené osobitným zákonom	Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií	čl. 9 ÚZ 357/2004
<p><i>Poznámka: Konanie vo všetkých prípadoch prebieha podľa čl. 9 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov („ÚZ“). Preskúmanie rozhodnutia výboru NR SR: Ústavný súd SR (čl. 10 ÚZ); preskúmanie rozhodnutí zastupiteľstiev a akademického senátu: Ústavný súd SR (čl. 10 ods. 2 ÚZ).</i></p>			

Tabuľka 1 – Verejní funkcionári a príslušné kontrolné orgány podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov

Z predloženej tabuľky vyplýva, že Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií je kontrolným orgánom pre drvivú väčšinu kategórií verejných funkcionárov. Alternatívne kontrolné orgány (obecné a krajské zastupiteľstvá, akademický senát) sa uplatňujú len pre štyri kategórie subjektov z celkového počtu vyše päťdesiatich písomne vymenovaných okruhov povinných osôb, čo podčiarkuje systémový problém koncentrácie kontroly v politicky závislom orgáne.

Obsah oznamovacích povinností

Podľa článku 7 ods. 1 ústavného zákona je verejný funkcionár povinný každoročne do 30. apríla podať príslušnému orgánu písomné oznámenie o majetkových pomeroch za predchádzajúci kalendárny rok, ktoré obsahuje: vlastníctvo nehnuteľnej veci (vrátane bytu a nebytového priestoru, s uvedením druhu, vlastníckeho podielu, katastrálneho územia a čísla listu vlastníctva); vlastníctvo hnutelnej veci, ak jej zvyčajná hodnota presahuje 35-násobok minimálnej mzdy; vlastníctvo majetkového práva alebo inej majetkovej hodnoty s rovnakou hodnotovou hranicou; záväzky presahujúce rovnaký prah; príjmy za predchádzajúci kalendárny rok dokladované daňovým priznaním; prijaté dary presahujúce 10-násobok minimálnej mzdy od jedného darcu.

Oznámenie musí zahŕňať aj majetkové pomery manžela a nepľnoletých detí žijúcich v spoločnej domácnosti (ústavný zákon č. 357/2004 Z. z., čl. 7 ods. 1). Verejný funkcionár podáva oznámenie do 30 dní pri ujatí sa funkcie, každoročne počas jej výkonu (do 30. apríla) a pri skončení funkcie.

Kontrolný mechanizmus a sankcie

Kontrolný orgán, Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií pre väčšinu povinných osôb, je oprávnený v prípade pochybností o úplnosti alebo správnosti údajov požiadať funkcionára o vysvetlenie. Ak výbor nepovažuje podané vysvetlenie za dostatočné, je oprávnený začať konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa článku 9 ústavného zákona. Sankcie za nepodanie majetkového priznania v stanovenej lehote zahŕňajú pokutu vo výške jedného mesačného platu verejného funkcionára. V závažnejších prípadoch, keď dôjde k porušeniu povinností súvisiacich s ochranou verejného záujmu alebo k bezdôvodnému obohateniu, môže výbor uložiť sankciu v podobe straty mandátu alebo funkcie (ústavný zákon č. 357/2004 Z. z., čl. 9).

V praxi sa ako najčastejšie problémy vyskytujú oneskorené podania, nepodanie majetkových priznaní vôbec a neúplné podanie oznámenia. Za rok 2023 napríklad majetkové priznanie nepodalo vôbec 15 verejných funkcionárov a 85 ho podalo oneskorene; oznámenie o funkcii, zamestnaní, činnosti a majetkových pomeroch riadne podalo celkovo 1 716 verejných funkcionárov (TASR, 2024). Za rok 2024 podalo majetkové priznanie 1 652 verejných funkcionárov; informácie o počte oneskorených alebo nepodaných priznaní za tento rok zatiaľ zverejnené neboli (NR SR, 2025).

Identifikované nedostatky právnej úpravy

- Absencia povinnosti deklarovať hodnotu majetku - jedným z najvýznamnejších nedostatkov platnej právnej úpravy je skutočnosť, že verejný funkcionár nie je povinný pri nehnuteľnostiach a hnutelných veciach uvádzať ich trhovú hodnotu – iba ich popis a

identifikačné údaje (pri nehnuteľnostiach druh, katastrálne územie, číslo parcely, číslo LV a vlastnícky podiel). Kontrolný orgán tak napriek znalosti príjmov funkcionára z daňového priznania nemá reálnu možnosť objektívne vyhodnotiť, či existujú pochybnosti o konflikte záujmov alebo nezákonnom obohatení (Bojprotikorupcii.gov.sk, 2024).

Ústavný súd SR sa danou otázkou zaoberal a konštatoval, že zmyslom zákona je vytvorenie reálnej možnosti kontrolovať dodržiavanie zákona, najmä vo vzťahu k prírastkom majetku, pričom kontrola má smerovať k tomu, aby sa dalo jasne identifikovať, z akých zdrojov boli prírastky majetku nadobudnuté (Nález Ústavného súdu SR, IV. ÚS 1/07). Tento cieľ je však bez povinnosti uvádzať hodnotu majetku len ťažko dosiahnuteľný.

- Limitované verifikačné kompetencie - ďalším kľúčovým nedostatkom je absencia systematického overovania pravdivosti a úplnosti podaných oznámení. Výbor síce môže v prípade pochybností žiadať vysvetlenie, nemá však k dispozícii priamy prístup k bankovým účtom, registrom vlastníctva v zahraničí ani k iným zdrojom umožňujúcim komplexnú verifikáciu. Táto skutočnosť výrazne obmedzuje efektivitu celého systému a ponecháva priestor pre zatajenie majetku.

- Politická závislosť kontrolného orgánu - politicky podmienená kontrola výborom, kde hlasovanie o začatí konania podlieha koalíčnej disciplíne, predstavuje ďalší systémový problém. Vyplýva z toho, že oznamovacie povinnosti slúžia v praxi skôr ako nástroj formálnej transparentnosti voči občanom a médiám, než ako skutočne funkčný nástroj inštitucionálnej kontroly.

- Nedostatočná post-employment kontrola - súčasná právna úprava predpokladá podanie oznámenia aj pri skončení funkcie, avšak systematická kontrola majetkových pomerov po opustení verejnej funkcie absentuje. Medzinárodné štandardy, vrátane odporúčaní GRECO, zdôrazňujú potrebu režimu post-employment, teda dôkladnej kontroly nadobudnutia majetku aj v období po odchode z funkcie, a to minimálne počas jedného roka (GRECO, 2017). Slovenský zákon síce v článku 7 ods. 2 predpokladá ročné obdobie, počas ktorého sa osoba naďalej považuje za verejného funkcionára, avšak efektivita tejto úpravy je v praxi diskutabilná.

Vybrané európske modely a medzinárodné štandardy

Povinnosť verejných funkcionárov deklarovat' svoje majetkové pomery je dnes bežnou súčasťou právnych poriadkov európskych demokracií. Podľa výsledkov štvrtého hodnotiaceho kola GRECO malo ku koncu roka 2024 plne alebo čiastočne implementovaných 59 % odporúčaní týkajúcich sa poslancov parlamentu, sudcov a prokurátorov, pričom 12 % odporúčaní zostalo neimplementovaných. GRECO zároveň vyjadruje znepokojenie nad tým, že v niektorých krajinách zostáva pokrok v oblasti transparentnosti systémov majetkových priznaní a regulácie lobingu naďalej obmedzený. Výročná správa GRECO za rok 2024 osobitne zdôrazňuje, že najpomalší pokrok zaznamenali krajiny práve v oblasti mechanizmov kontroly deklarácií, post-employment obmedzení a kontaktov s lobistami (GRECO, 2025).

Európska komisia v roku 2024 v rámci zberu dát pre Justice Scoreboard po prvý raz systematicky zmapovala systémy majetkových priznaní naprieč členskými štátmi EÚ. Osobitná pozornosť bola venovaná výzvam spojeným s overovaním majetku v zahraničí, pričom príslušné orgány narážajú na ťažkosti pri prístupe k údajom mimo ich bezprostrednej právomoci (Európska komisia, 2024a). Otázkou aktív držaných v zahraničí ako systematický problém

zdôrazňuje aj iniciatíva UNCAC Coalition zameraná na medzinárodnú výmenu údajov pri overovaní majetkových priznaní (UNCAC Coalition, 2024).

Odporúčania OECD, premietnuté do štúdie Asset Declarations for Public Officials z roku 2011, identifikujú kľúčové prvky efektívneho systému: jednoznačne definovaný okruh povinných osôb, jasný obsah deklarácií vrátane hodnoty majetku, efektívny nezávislý overovací mechanizmus, zmysluplné sankcie a verejná dostupnosť informácií (OECD, 2011). Efektívnosť celého inštitútu závisí najmä od sily verifikačného mechanizmu, a nie len od šírky oznamovacích povinností (Diaz Crego, 2023).

Spomedzi európskych modelov sa ako príkladný dlhodobou uvádza bulharský systém. GRECO konštatuje, že značný počet deklarácií je overovaný krížovou kontrolou s informáciami obsiahnutými v iných verejných databázach, čo hodnotí pozitívne, zároveň však pripomína, že samotné administratívne overovanie nie je dostatočne komplexné - v niektorých prípadoch zostali vecné nezrovnalosti nepovšimnuté (GRECO, 2024a). Grécky zákon č. 5026/2023 o majetkových deklaráciách výrazne posilnil mechanizmus dohľadu zavedením troch špecializovaných kontrolných orgánov a zjednotením ich výstupov do jednotnej výročnej správy predkladanej parlamentnému výboru (GRECO, 2024b). Podobná tendencia k špecializácii kontroly je viditeľná v Litve a Francúzsku (Európska komisia, 2024b).

Francúzsky orgán pre transparentnosť verejného života (HATVP) zaviedol elektronické predkladanie majetkových priznaní, ciele kampane na zvýšenie povedomia a publikovanie príručky pre deklarantov, čo prináša lepšiu mieru podávania priznaní a vyššiu kvalitu deklarácií (Európska komisia, 2024a). Napriek tomu HATVP čelí výzvam spojeným s rozširovaním okruhu povinných osôb a nedostatočným prístupom k relevantným údajom, najmä na odhalenie majetku v zahraničí (Európska komisia, 2024a). Litovský systém SIMAS umožňuje predvyplnené formuláre a krížové overovanie s daňovými registrami (Európska komisia, 2024b), čím výrazne prekonáva možnosti slovenského modelu.

Prehľadnú komparáciu vybraných európskych modelov z hľadiska kľúčových parametrov systémov majetkových priznaní poskytujú Tabuľka 2.

Krajina	Povinnosť uvádzať hodnotu majetku	Verifikačný orgán	Nezávislosť orgánu	Automatizácia / digitalizácia	Zdroj
Slovenská republika	Nie – iba popis a identifikačné údaje	Výbor NR SR (pre väčšinu povinných osôb)	Nie – politicky závislý	Čiastočná – el. podávanie, bez krížového overovania	ÚZ č. 357/2004 Z. z.
Francúzsko	Áno – trhová hodnota vrátane zahraničného majetku	HATVP (nezávislý úrad)	Áno	Áno – el. podávanie, ciele kampane, príručka	EK, 2024a
Litva	Áno – trhová hodnota	Štátna daňová inšpekcia	Čiastočná	Áno – systém SIMAS, predvyplnené formuláre, krížové overovanie	EK, 2024b
Grécko	Áno	3 špecializované kontrolné orgány (zákon č. 5026/2023)	Áno	Čiastočná – prebieha implementácia	GRECO, 2024b
Bulharsko	Áno	KPOKI	Čiastočná	Áno – krížové overovanie s verejnými databázami	GRECO, 2024a

Tabuľka 2 – Komparácia systémov majetkových priznaní vo vybraných európskych krajinách

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe GRECO (2024a; 2024b), Európska komisia (aj ako „EK“) (2024a; 2024b) a ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.

Z komparácie vyplýva, že Slovenská republika zaostáva za ostatnými sledovanými krajinami predovšetkým v dvoch dimenziách: v absencii povinnosti deklarovat' trhovú hodnotu majetku a v politicky závislom kontrolnom orgáne bez priameho prístupu k relevantným databázam. Táto skutočnosť potvrdzuje pracovnú hypotézu formulovanú v úvode príspevku.

Návrhy de lege ferenda

Analýza platnej právnej úpravy a jej komparácia s európskymi modelmi odhaľuje päť oblastí, v ktorých je žiaduca legislatívna zmena:

1. Zavedenie povinnosti deklarovat' hodnotu majetku. Najzásadnejšou zmenou by bolo doplnenie článku 7 ods. 1 ústavného zákona o povinnosť uviesť pri každej nehnuteľnej a hnuťej veci jej trhovú, prípadne znalcami odhadnutú hodnotu. Bez tejto informácie zostáva kontrolný orgán fakticky neschopný posúdiť disproporciu medzi priznanými príjmami a nahromadeným majetkom, čo je pritom primárnym účelom celého inštitútu. Táto zmena by uviedla slovenský systém do súladu s odporúčaniami OECD (2011) a GRECO a aproximovala ho k modelom uplatňovaným napríklad v Litve či Francúzsku.

2. Zriadenie nezávislého odborného overovacieho orgánu. Systémový problém politickej závislosti Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií by bolo možné riešiť zriadením špecializovaného nezávislého orgánu inšpirovaného gréckym modelom (zákon č. 5026/2023). Takýto orgán by mal disponovať priamym prístupom k registru nehnuteľností, obchodným registrom, daňovým evidenciám a medzinárodným databázam, čím by sa výrazne posilnila faktická verifikovateľnosť podaných oznámení. Zachovanie výboru ako orgánu prerokúvajúceho závery overovacieho orgánu a rozhodujúceho o sankciách by zároveň nepopieralo jeho ústavnoprávne postavenie.

3. Posilnenie sankčného mechanizmu. Platná právna úprava stanovuje za nepodanie majetkového priznania pokutu vo výške jedného mesačného platu. Táto sankcia je vo vzťahu k potenciálnym ziskom z korupčného konania zjavne neprimeraná a neplní dostatočne preventívno-odstrašujúcu funkciu. De lege ferenda by bolo vhodné zvýšiť výšku pokuty alebo zaviesť sankčné rozpätie, zaviesť progresívne sankcie pri opakovanom porušení a rozšíriť okruh automaticky sankcionovaných konaní tak, aby zahŕňal aj úmyselné zatajenie majetkových hodnôt.

4. Automatizácia a digitalizácia overovacieho procesu. Slovenská republika síce umožňuje elektronické podávanie oznámení, avšak automatizovaný systém krížového overovania s existujúcimi štátnymi databázami absentuje. Inšpiráciou môže byť litovský systém SIMAS, ktorý umožňuje predvyplnené formuláre a automatizované porovnávanie s daňovými registrami. Implementácia obdobného riešenia by znížila administratívnu záťaž pre funkcionárov a zvýšila efektivitu odhaľovania nezrovnalostí.

5. Sprísnenie post-employment kontroly. Hoci článok 7 ods. 2 ústavného zákona formálne predpokladá ročné obdobie po skončení funkcie, faktická kontrola nadobúdania majetku v tomto období je nedostatočná. De lege ferenda by bolo vhodné explicitne upraviť povinnosť podať záverečné oznámenie k dátumu skončenia funkcie a poskytnúť kontrolnému orgánu nástroje na aktívne sledovanie prírastkov majetku minimálne počas jedného roka po odchode z funkcie, v súlade s odporúčaniami GRECO (2017).

Záver

Inštitút majetkových priznaní verejných funkcionárov predstavuje dôležitý pilier systému ochrany verejného záujmu v Slovenskej republike. Ústavným zákonom č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov bola zavedená právna povinnosť, ktorá poskytuje verejnosti a kontrolným orgánom obraz o majetkových pomeroch osôb vykonávajúcich verejnú moc alebo spravujúcich verejný majetok. Postupné novelizácie zákona, predovšetkým v roku 2019, prispeli k rozšíreniu osobného rozsahu povinných osôb a k spresneniu obsahu oznamovacích povinností.

Analýza právnej úpravy a jej komparácia s európskymi modelmi potvrdili pracovnú hypotézu: slovenský systém majetkových priznaní síce formálne napĺňa minimálne medzinárodné požiadavky, avšak vykazuje štrukturálne nedostatky, ktoré výrazne obmedzujú jeho reálnu efektívnosť. Absencia povinnosti deklarovať trhovú hodnotu majetku znemožňuje kontrolnému orgánu objektívne posúdiť disproporciu medzi priznanými príjmami a nahromadeným majetkom. Limitované verifikačné kompetencie a politická závislosť rozhodovania Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií vedú k tomu, že oznamovacie povinnosti plnia v praxi skôr funkciu formálnej transparentnosti voči verejnosti než funkciu efektívneho inštitucionálneho nástroja. Nedostatočná úprava post-employment obdobia tento obraz dopĺňa.

V komparatívnom pohľade Slovenská republika zaostáva za najrozvinutejšími európskymi modelmi, bulharským, gréckym, francúzskym a litovským, kde overovanie deklarácií vykonávajú špecializované, politicky nezávislé orgány disponujúce rozsiahlymi kompetenciami a modernou technologickou infraštruktúrou.

Navrhované smery de lege ferenda - zavedenie povinnosti deklarovať hodnotu majetku, posilnenie verifikačných mechanizmov, kreovanie nezávislého kontrolného orgánu, sprísnenie post-employment úpravy a digitalizácia overovacieho procesu - by pri ich implementácii výrazne prispeli k zvýšeniu transparentnosti a dôveryhodnosti systému. Takéto zmeny sú v súlade s medzinárodnými štandardmi GRECO a OECD a zodpovedajú tendenciám zaznamenaným vo výročnej správe GRECO za rok 2024.

Majetkové priznania sú však len jednou z oblastí širšieho systému ochrany verejného záujmu. Ich efektívnosť je neoddeliteľne podmienená fungovaním ďalších inštitútov - pravidiel nezlučiteľnosti funkcií, regulácie konfliktu záujmov, lobistickej legislatívy a ochrany oznamovateľov. Iba komplexný, vzájomne prepojený systém integrity dokáže skutočne chrániť verejný záujem.

Záverom možno konštatovať, že platná právna úprava majetkových priznaní v Slovenskej republike nevytvára dostatočne efektívny systém deklarovania a overovania majetku verejných funkcionárov z hľadiska medzinárodných štandardov a európskej komparatívnej praxe. Formálne síce napĺňa minimálne požiadavky vyplývajúce z členstva v GRECO a OECD, avšak v kľúčových dimenziách, ktorými sú absenciou povinnosti deklarovať trhovú hodnotu majetku, limitovaných verifikačných kompetenciách kontrolného orgánu a jeho politickej závislosti, za týmito štandardmi výrazne zaostáva.

Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:

doc. JUDr. Mgr. Michal Jesenko, PhD.

Použitá literatúra

1. Bojprotikorupcii.gov.sk, 2024. Ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov [online]. Dostupné na: <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/ustavny-zakon-c-3572004-z-z-o-ochrane-verejneho-zaujmu-pri-vykone-funkcii-verejnych-funkcionarov/> [cit. 2026-05-15].
2. DIAZ CREGO, M., 2023. A comparative analysis of financial disclosure obligations on Members of Parliament across EU Member States. EPRS_STU(2023)747911. Štrasburg: Európsky parlament [online]. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/747911/EPRS_STU\(2023\)747911_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/747911/EPRS_STU(2023)747911_EN.pdf) [cit. 2026-05-13].
3. Európska komisia, 2024a. EU Network against Corruption – Workshop on Asset Declarations: Concept Note. Brusel: Európska komisia [online]. Dostupné na: https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/343c8c11-0c5d-44a9-9982-17d475f5f2cf_en [cit. 2026-05-13].
4. Európska komisia, 2024b. EU Network against Corruption – Workshop on Asset Declaration Systems: Technical Report. Brusel: Európska komisia [online]. Dostupné na: https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/2404c8d1-8253-487c-a043-955ac2c45c5a_en [cit. 2026-05-15].
5. GRECO, 2017. Corruption Prevention of Members of Parliament, Judges and Prosecutors (Fourth Evaluation Round) – Conclusions and Trends. Greco(2017)5-fin. Štrasburg: Rada Európy [online]. Dostupné na: <https://rm.coe.int/corruption-prevention-members-of-parliament-judges-and-prosecutors-con/16807638e7> [cit. 2026-05-11].
6. GRECO, 2024a. Fifth Evaluation Round – Compliance Report on Bulgaria. GrecoRC5(2024)14. Štrasburg: Rada Európy [online]. Dostupné na: <https://rm.coe.int/grecorc5-2024-14-final-eng-compliance-report-bulgaria-public/1680b3f2d1> [cit. 2026-05-11].
7. GRECO, 2024b. Fifth Evaluation Round – Compliance Report on Greece. GrecoRC5(2024)1. Štrasburg: Rada Európy [online]. Dostupné na: <https://rm.coe.int/grecorc5-2024-1-final-eng-compliance-report-greece-public-2761-6568-98/1680b08100> [cit. 2026-05-11].
8. GRECO, 2025. 24th General Activity Report 2024. Štrasburg: Rada Európy [online]. Dostupné na: <https://www.coe.int/en/web/greco/publications> [cit. 2026-05-08].
9. KONEČNÝ, S., 2021. *Verejný záujem*. Bratislava: Mayor Group. ISBN 978-80-9999-400-4.
10. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 1/07 zo dňa 13. februára 2007. Právo na súdnu a inú právnu ochranu a konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov.
11. NR SR, 2025. Na webe parlamentu zverejnili majetkové priznania verejných funkcionárov [online]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=udalosti/udalost&MasterID=57337> [cit. 2026-05-08].
12. OECD, 2011. Asset Declarations for Public Officials: A Tool to Prevent Corruption. Paríž: OECD Publishing. [online]. ISBN 978-92-64-09528-1. Dostupné na: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2011/03/asset-declarations-for-public-officials_g1g11b78/9789264095281-en.pdf [cit. 2026-05-08].
13. PÍRY, M., 2021. *Verejný záujem*. Banská Bystrica: Belanium. ISBN 978-80-557-1907-8.
14. TASR, 2024. Zverejnili majetkové priznania verejných funkcionárov. Teraz.sk [online], 7. novembra 2024. Dostupné na: <https://www.teraz.sk/slovensko/nrsr-na-webe-parlamentu-zverejnili-maje/834726-clanok.html> [cit. 2026-05-11].
15. Transparency International, 2020. Income and Asset Disclosure – Topic Guide. Berlín: Transparency International [online]. Dostupné na: https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/kproducts/Topic_Guide_Income_and_Asset_Disclosure.pdf [cit. 2026-05-15].
16. UNCAC Coalition, 2024. International Data Exchange for Asset Declarations: Guest Blog [online]. Dostupné na: <https://uncaccoalition.org/international-data-exchange-for-asset-declarations-guest-blog/> [cit. 2026-05-10].
17. Ústavný zákon č. 66/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z.

18. Ústavný zákon č. 232/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov.
19. Ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov.
20. Ústavný zákon č. 469/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov.
21. Ústavný zákon č. 545/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov.

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189